

Szerzőjének leg-
először, Kolbár
sz Aladárval.

am A, Sorozat-

rmadik ifjúsági
Szentgyörgyi
adást tart Rác

3-adszor, Nap-

Operettejüdon-
fende Klárrival,
al, olcsó hely-

tán! (Francia)

rendes hely-

észek (Bérlat-

m, C, sorozat-

ényei

aj operettjére

óta nem volt

erett. Szerzője

lowot írta, de

ob, és népsze-

ben, Bécsben,

rt el, és bizo-

népszerű lesz

szövegével, és

László Andor,

a vezetősze-

ratóelőadása a

öre pénteken,

et már lehet

p három elő-

mkor az Ale-

d, Lászlóval,

ymásután van

re a premier

AX?

la

tötest

24

brán át

yártól

Fia

arasesi 8.

redönyök

ivitelben

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Uj-Kolozsvár, St. Baron
utca (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

sz. N. Sz. --- 2-28

Egyes szám ára pályá-
száron és vidéken 3 lej
szabadságban is 5 lej

ESIDO-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	--- 1150
Félévre	--- 600
Negyedévre	--- 320
Egy hónapra	--- 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra	Ck 40.-
Egyes szám	--- 3.-

1927 október 28 Péntek

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 240 szám

5688 Cheván 2

A Manoilescu-ügy a kamara előtt

Bratianu Ionel kijelentette, hogy érvényt fog szerezni az elhunyt király akaratainak. A nemzeti parasztpárt tiltakozott Manoilescu letartóztatása ellen és nem vett részt a szavazásban

(Bucuresti-Bukareset, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai nevezetes ülését délután 4 órakor nyitotta meg Sateanu elnök. A miniszterek közül jelen vannak Aughlescu, Duca, Tatarascu, Franasovici, Cipaiaru és Argetoianu. A terembe lépő Bratianu miniszterelnököt a kamara hatalmas tapsal fogadja. Miután a miniszterelnök elfoglalta helyét, felolvassák az előző ülésről felvett jegyzőkönyvet, majd a kormánynak azon deklarációját, amelyben kifejezésre jut, hogy a kormány 3 szempontot nem téveszthet el szem elől. Ez a 3 pont:

az ország területi integritása, a nemzet léte és a korona sérthetlensége, azok a javak, amelyeket a nemzedékek megőriztek örökségképen, de amelyekkel senki sem rendelkezhet szabadon. Azok, akik kísérletet tesznek ezen intézmények megrendítésére, szemben fogják találni magukat a rend embeireivel. Az államnak ellensége az, aki bármilyen eszközzel arra törekszik, hogy elvegye a koronát attól, akit Isten kegyelméből és a nép akaratából, valamint Ferdinánd király rendelkezéséből megillet.

Bratianu ezután arról beszél, hogy az emlékezetes koronatanácsot sohasem fogja elfelejteni, amikor Ferdinánd király mély emberi fájdalommal jelentette ki, hogy el kell távolítani a dinasztia elkorhadt ágát az egészséges törzs megmentése érdekében. A korona sorsát nem lehet senkinek a változékony kedvére bízni. Azok, akik szeretettel és hittel szolgálták az elhunyt királyt, érvényt fognak szerezni az ő akaratainak és megőrizik a fennálló rendet, abban a meggyőződésükben, hogy

Romániának nincs és nem is akarja, hogy váltogatható államfője legyen.

Eppen ezért mindazok, akik népszavazást akarnak, az állam biztonsága elleni akciót kezdeményeznek, amely meg fog történni azoknak ellenállásán, akik a jelenlegi rendet őrzik, úgy kifele, mint befele.

(Taps óváció.)
Általános figyelem közepette Maniu Gyula lép a tribünre és a nemzeti parasztpárt nevében deklarációt olvas fel, amelyben kijelenti, hogy **Manoilescu letartóztatása törvénytelen volt, azonkívül tiltakozik a pártvezérekhez címzett levelek elkobzása ellen.**

Megállapítja, hogy a kormány nem tartotta tiszteletben az alkotmányt. Majd rámutat arra, hogy ez a lépés külföldön azt az impressziót keltette alaptalanul, mintha az ország rendje és biztonsága nem nyugodna szilárd alapon. Ezt a nemzeti parasztpárt kénytelen visszautasítani. Elismeri, hogy vannak bizonyos kérdések, amelyekhez nem szabad hozzányulni. Ezek a dolgok a következők:

a nemzeti lét, a területi integritás és a monarchista elv.

Azt hiszi, hogy ezt a három principiumot senki sem akarja megsérteni. Erről külön is biztosítja a párt a kormányt és a miniszterelnököt, hogy ezzel is véget vessen az ország külső ellenségei által táplált reményességeknek. A bíróság tegye meg a kötelességét.

A deklaráció további részében Maniu követeli Manoilescu ellen szóló bizonyítékok nyilvánosságra hozatalát és ismételt tiltakozik a pártvezéreknek szóló levelek elkobzása ellen. Majd röviden történelmi visszpillantást vet

körülményeire. Elmondja, hogy **Bratianu a lemondás azonnali tudomásul vételét és publikálását akarta, viszont ő, Maniu azt kérte, hogy még egy utolsó hivatalos intervenció történiék a főherceg szándékának megváltoztatása érdekében. Határozottan állítja, hogy főherceg nem tart igényt a de a nemzetnek szuverén joga van arra, hogy a dolgok teljes ismeretében tárgyalja meg összes életbe vágó kérdéseit.**

Véleménye szerint a rend biztosítása érdekében legmegfelelőbb ut az, ha a kormány a törvényesség útja lép.

Maniu beszédére Bratianu sajnálattal állapítja meg, hogy kénytelen a nemzeti parasztpárt vezérének egyes kitételeire válaszolni. Maniu szerint is a nép szuverén joga, hogy akaratainak kifejezést adjon, de az alkotmány alapelvei szerint a régenstanács kormányzása idején az alkotmányt nem lehet megváltoztatni.

Az tehát, aki a szóbanforgó kérdés megváltoztatását diszkusszió tárgyává teszi, az vagy víziót kerget, vagy pedig forradalmár. Ebben a kérdésben semmilyen változás nem állhat be, amíg Mihály király nagykoru nem lesz.

Maniunak azonban nehezebbé esik belátni, hogy milyen fontos államérdekekről van szó, mert elfoguit a saját pártérdekeitől. Maniu azt akarja, hogy az országot ő kormányozza és nem adja meg nekünk az erkölcsi illetékességet és tekintélyt arra, hogy mi kormányozzunk. Mi az elhunyt nagy király bizalma folytán állunk a helyünkön, ahol a nép bizalmára támaszkodunk és azok az események, amelyek ma itt lezajlottak, az mutatják, hogy kötelességünk továbbra is a helyünkön maradni és megvalósítani az ország konszolidációját.

A néppárt nevében Papacostea postavezérgazgatót olvastott fel deklarációt, amelyben

tiltakozik Manoilescu letartóztatása ellen, mert azt törvénytelennek tartja.

Duca belügyminiszter nem akar jogi vitába bocsátkozni Papacosteaival. Ez az ügy a bíróság elé tartozik.

Nem fojthatja el mosolyat a néppárt által hangoztatott törvénytisztelete felett.

Hivatkozok 1927 februárjára, amikor ugyan-
ebben az ügyben Averescu kijelentette, hogy a rend biztosítása érdekében tulatesz magát akár-
milyen törvényen, minthogy az állam biztonsága mindenkéféltől való.

Sassu volt minster határozati javaslatot terjeszt elő, amelyben a képviselőház biztosítja a kormányt a többség feltétlen támogatásáról a törvényes rend fentartása érdekében.

A határozati javaslatot a kormány párt egyhangulag elfogadja. A nemzeti parasztpárt nem vett részt a szavazásban.

Ezután megkezdték a felirati vitát.
(Folytatása a 3-ik oldalon.)

A párisi ítélet

A zsidó történelem napjain, mint égő vörös vonal húzódik végig az ugynevezett „zsidó pörök“ végtelen sora. Nem volt olyan évtizede ennek a hosszú és sötét történelmi periodusnak, amelyben egy-egy nagyobb zsidó pör ne vesélyeztette volna a különböző országok zsidóságának nyugalmát és életét. Ezekben a pörökben mindig a zsidóság volt a vádlott s ha a gyűlöletszülte vádak a leggyakrabban össze is omlottak, áldozata azért mindig akadt ezeknek a pöröknek.

A Párisban most lezajlott nagy zsidó pör talán az első a történelem folyamán, amelyben zsidóság nem mint vádlott, hanem mint vádló lépett föl. A periratok szerint ugyan Schwartzbarth órás, Petljura hetman gyilkosa, mint vádlott volt beidézve, de aki jelen volt a párisi esküdtszéki tárgyaláson, nyomban érezte, hogy itt egészen másról van szó, mint amiről a vádirat beszél, itt nem egy gyilkos várja felmentését, hanem egy egész nép kér ítéletet az ellene elkövetett százezernyi gyilkosságok és véres igazságtalanságok miatt.

A párisi esküdtszék előtt nyugtalan korunk egyik legszörnyűbb tragédiájának visszajáró kísértete vonult fel. A világ lelkiismerete annak idején alig horkant fel ama szörnyű pogromok hírére, amelyek az 1919. és 1920. években Ukrajna mezőin a zsidók százezreit védteltel áldozatul. A világ hamarosan napirendre tért föllette, de ha a népek meg is feledtek a szörnyű napokról, azok, akik szemekkel látták a borzalmakat, soha-soha el nem muló iszonyattal véstek emlékeztükbe az ukrainai gyilkolások emlékeit. Nagyon sokan a szemtanúk közül testileg és lelkileg is összeomlottak e pokli látvány hatása alatt és Ukrajna gyér erdősegei azokban a napokban bolyongó örültekkel voltak tele, akiknek örökre elborult elméjük attól, amit láttak és átéltek.

Akik ép ésszel menekültek a pogromok tüzeiből, kétségbeeséssel látták, miként feledkeznek meg a világ és hagyja megtorlatlanul a történelem legnagyobb büntetést. E kétségbeesettek egyike volt Schwartzbarth, aki revolvergolyójával a kulturemberiség lelkiismeretét akarta felébreszteni. A zsidóság védtelen nép. Nyugodt időkben még hagyják őket élni, de ha egy kicsit mozgásba jön a világ, úgy ő az első áldozat. Mi az, ami a zavaros napokban az emberek ezreit bestiákká változtatja? Hiszen a pogromok elkövetői nagy többségükben egyszerű parasztok, kozákok, akiknek fájdalmas dalait most európai koncerteken ünneplik. Miért és hogyan nyilnak meg a poklok mélységei? Az igazi ok a zsidó nép helyzetében rejlik, amely évszázadok óta nem él normális, szervezett életet és a népek talányos, kísérteties jelenséget látnak benne, amellyel szemben elhalványodnak az emberiség érzései és erőre kapnak a démonikus szenvedélyek.

A zsidó népnek ez a nagy tragédiája képezte a párisi bünpör tárgyát. A „J'accuse“-t ezalkalommal zsidó nép kiáltotta a világ felé. Schwartzbarth személye ugyszólván háttérbe szorult és a párisi bíróságnak ama események felett kellett ítéletet mondania, amelyek 1919 és 1920-ban Ukrajna véres mezőin lezajlottak. A főtárgyalás előtt még bizonytalan volt, vajjon a párisi bíróság megengedi-e a büntett motívumainak teljes feltárását és nem-e fogja egyszerű gyilkossági esetté degradálni. Páris ezalkalommal méltónak mutatkozott arra, hogy a kulturemberiség fővárosának tekintésék, méltónak mutatkozott Zola szelleméhez és nem gördített akadályt az elé, hogy a bíróság magas és elfogulatlan tribünjén vonják felelősségre a

szörnyű napok bűnöseit. Napokon keresztül vonultak fel a tanuk, amelyek egytől-egyig bizonyították, hogy a Petljura tábornok vezetése alatt álló bandák minő rémtetteket követtek el. Még a védelem tanúi is a meggyilkolt ellen vallottak.

Amikor ítélehozatalra került a sor, a bírának már nem volt nehéz a dolga. Napuál fényesebben bizonyosodott be a werfeli mondás, hogy „nem a gyilkos, hanem a meggyilkolt a

bűnös”. Azzal az ítélettel, amellyel a párisi bíróság Schwartzbarthot felmentette, egyben ítéletet mondott a pogromok elkövetői és felbujtói fölött is. És ha a bíróság keze nem is tud lecsapni a bűnösökre, a kulturerberiség megvetése mindenesetre eléri őket. Számunkra ez is elég, a mi népünk lelkétől távol áll a bosszu gondolata. Sohasem akartunk bosszút, csak igazságot akartunk. Ezt az igazságot szolgáltatotta most nekünk a párisi ítélet.

A közoktatásügyi minisztériumból elfűntek az iskolák nyilvánossági jogára vonatkozó akták

Súlyos vádak Nae Dumitrescu, a közoktatásügyi minisztérium volt vezérigazgatója ellen

(Bucuresti-Bukarest, október 27. Az Új Kelet tudósítójától.) E hó elején Nae Dumitrescu, a közoktatásügyi minisztérium volt vezérigazgatója nyugdíjba ment és a minisztérium magánoktatásügyi osztályának élére N. Russu vezérigazgató került. Ismeretes az a tény, hogy az elmúlt esztendő alatt épen Nae Dumitrescu volt az, aki következetes munkával a legridegebben elutasított minden kérést, mely az erdélyi kisebbségi iskolák részéről hozza érkezett. Mig Nae Dumitrescu tilt a magánoktatásügyi osztály vezérigazgatói székében, a hosszú évek alatt egyetlen egy iskola sem kapott nyilvánossági jogot és nyílt titok volt, hogy pápább volt a pápánál is és még gyakran Anghelcsu miniszter engedékenységével is szembehelyezkedett. Így legutóbb, amikor Ferdinánd király temetése után a kisebbségek vezetői felkeresték Anghelcsu minisztert, a miniszter meghatva mondott köszönetet a kisebbségi politikusoknak, hogy a király halála utáni időkben olyan lojálisan viselkedtek és kilátásba helyezte egynéhány kisebbségi sérelem gyors orvoslását. Megint Nae Dumitrescu volt az, aki a törvény rideg szövegére támaszkodva, teljesíthetetlennek találta a kisebbségek kérését.

Nae Dumitrescu nyugdíjba megy

E hó elején Nae Dumitrescu elhagyta azt az állást, melyet több mint tíz éven keresztül betöltött. A minisztériumban azt mondták az érdeklődőknek, hogy a vezérigazgató elérte a korhatárt és ezért megy nyugdíjba. És mégis a korhatár dacára — valószínűleg érdemeire való tekintettel — kinevezték a minisztérium „Consiliul Technic” tagjává. Ez, mint értesülünk, tiszteletbeli állás, mely semmi kötelezettséggel sem jár és csupán azt a célt szolgálja, hogy az állásból távozó vezérigazgató a szűkreszabott nyugdíján kívül, a Consiliul Technic tagjainak kijáró fizetést felvehesse.

A Bukarestben megjelenő „Curierul Israelit” legutóbbi számában súlyos vádakot sorakoztat fel a nyugdíjba ment vezérigazgató ellen. Ezek a vádak általános feltűnést fognak Erdélyben is kelteni, mert e vádak kapcsán fény derül arra, hogy miért húzódtak hosszú éveken keresztül a kisebbségi iskolák nyilvánossági jogainak kérdése. Az említett lap a következőket írja:

Eltűntek az akták

— A minisztérium magánoktatási ügyosztályának adminisztrációjában a legteljesebb anarchia dühöngött. Egynéhány példa legjobban fogja illusztrálni ezen állításunkat. A kisebbségi és egyházi iskolák kérvényei, melyekben nyilvánossági jogokat kértek ezen iskolák, a legritkább esetben jutottak el rendeltetési helyükre, azaz a Consiliul Permanent elé, sőt legtöbb esetben teljesen eltűntek anélkül, hogy valaki is felvilágosítást tudott volna adni arról, hogy hová tűntek el. Nagyon sok iskola kérvényével történt ez, melyek pedig rendes időben benyújtották kérvényeiket. Amikor az iskolák vezetői felmentek a minisztériumba és érdeklődtek a kérvények sorsa felől, hetekig és hónapokig kellett előszobáznok, míg végül rájöttek arra, hogy a kérésüket tartalmazó dosszié eltűnt a minisztériumból. És ezt a felvilágosítást minden szegénykezés nélkül adta az, aki ezen ügyosztály anarchiájának oka volt. Tudunk esetekről, amikor egy iskola vezetője erőteljesen követelte az elveszett iratai megkeresését, abban a fenyegetésben részesült, hogy — megvonják az iskola működési jogát.

A kolozsvári ref. leánygimnázium aktáinak odisszeája

Az említett lap idézett cikkéhez mi a magunk részéről a következőket említhetjük meg: A kolozsvári református lányiskola nyilvánossági jogáról volt szó. A magyar kisebbség vezetői érdeklődtek Nae Dumitrescunál az iskola-kérésnek sorsa felől és a volt vezérigazgató — e sorok írója tanuja volt e jelenetnek — kijelentette, hogy az iskola kérvénye lent van a Consiliul Permanentnél. A Consiliul Permanent lent van az első emeleten. A küldöttség felkereste Margineanu igazgatót, előadta kérését, az igazgató átnézte az iratokat és aztán kijelentette, hogy az iratok — fent vannak Nae Dumitrescu vezérigazgatónál. A küldöttség visszament a vezérigazgatóhoz, aki most már a leg-

Új bűnügyi vizsgálat indult a bécsi »Der Abend« ellen

A lap volt főszerkesztőjének meg kell kezdenie börtönbüntetését. Egy elbocsátott szerkesztő a kiadó fiát is zsarolással vádolja

(Bécs, október 27. Az Új Kelet tudósítójától.) Békéssy Imre, illetőleg a „Die Stunde” zsarolási botránya mellett az elmúlt esztendőben a radikális szociáldemokrata „Der Abend” című igen elterjedt estilap bűnpere világított be a bécsi sajtózsungelbe.

Az esküdtszék annak idején a „Der Abend” főszerkesztőjét, Weisz Sándort 14 hónapi börtönbüntetésre ítélte. Az ítélet meghozatala után Weisz, aki a tárgyalás vizsgálati fogságban volt, egészségügyi okokból óvadék mellett szabadlábra helyezték. Az ügyészség határozata értelmében azonban Weisznek a közeli napokban meg kell kezdenie büntetését. Evvel a rendelkezéssel egyidejűleg

Egyedüli közlekedés

Amerika, Canada, Argentína, Brazília, Uruguay stb. felé

a világ legnagyobb és leggyorsabb „Saturnia” és „Vulkania” express-motoros-hajókkal.

Észak-Amerikába csak 7 nap. Dél-Amerikába csak 9 napi út az Océanon át. — Az uti költség Bukarestből New-Yorkig 100 dollár, vizum is beleértve. — Utiköltség Bukarestből Dél-Amerikába 21¹/₂ angol font, vizum is beleértve.

Határtól kikötőig az út csak 48 óra! Közben csak 2 határ! Mindennemű felvilágosítást és prospektust díjmentesen ad:

Cosulich Line Bucuresti, Calea Grivitei No 181 vagy fiókunk: Cosulich Line, Temesvár Uri-ut, (Str. I. C. Bratianu) 18.

nagyobb hűdegvérrel azt jelentette ki, hogy az iratokat átadta Pteancu vezérinspektornak véleményezés végett.

Alig lépett ki azonban a küldöttség a kapun, összetalálkozott Pteancu vezérinspektornal, aki épen akkor érkezett Kolozsvárról. A vezérinspektor a küldöttség kérdésére elmondotta, hogy a kérvényt kedvező véleményezéssel már két héttel azelőtt átadta Nae Dumitrescunak. A küldöttség újra visszarohant a vezérigazgatóhoz, aki csodálkozva vont egyet a vállán és úgy vélte, hogy talán Pteancu vesztette el valahol az aktát. És a kolozsvári református leánygimnázium mai napig sem tudja, hova lettek az iratai.

Farkas Aladár

Báli ruhába öltözött és vonat elé vetette magát egy kolozsvári leány

(Cluj-Kolozsvár, október 27. Az Új Kelet tudósítójától.) Részleteiben is megrövidítő tragédia játszódott le tegnap este a Kolozsvárra befutó szamosvölgyi vasútvonalon. Az állomási hid közelében délután 6 órakor, amidőn szürkülni kezdett, egy fiatal leány a szamosvölgyi vonat gőzösének kerekéi elé vetette magát s a következő pillanatban egy töből levágott s a vértől vöröslő leányfej gurult le a vasuti töltés oldalán. Néhány perccel később az öngyilkos borzalmasan összeroncsolt testét húzták ki a közben lefékezett vonat kerekéi alól.

Közvetlen a szerencsétlenség után megérkeztek Boldin és Coata rendőrtisztek, valamint Ostatea rendőrorvos, akik megállapították, hogy az öngyilkos leányt Szilágyi Amáliának hívják és Szilágyi magánújságíró és a leánya.

Szilágyi Amáliát a szerelmi bánat üldözte a halálba. Az alig husz éves leány, akinek édesanyja már nem él, a múlt esztendőben szerelmes lett egy kolozsvári fiatalemberbe. A fiatalember közben meg is kérte a kezét, de a leány édesapja nem egyezett bele házasságukba, mivel a fiatal ember még nem volt túl a katonai szolgálton. Szilágyi Amália édesapja szigorú határozata miatt a bukaresti és közben mezeledőben benne a gondolat, hogy öveti magától az életét.

Tegnap délután újra megkérte édesapját, hogy egyezzen bele házasságába, a válasz azonban ezúttal is elutasító volt. Szilágyi Amália ekkor bali ruhába öltözött és azt mondta édesapjának, hogy elmegy egyik barátjához, akinek a társaságában nagyon kellemesen töltheti el délutánját. Együttal arra kérte, hogy ne nyugtalankodjék, ha később nem jönne haza.

A leány ezután megcsókolta édesapját és elindult végzetes útjára. Amellett elkövette volna a borzalmas öngyilkosságot, sokáig bolyongott a vasut környékén. Többektől érdeklődött, hogy honnan és mikor érkeznek be vonatok a délután folyamán a kolozsvári pályaudvarra. Néhány vasutasnak fel is tűnt, hogy az ideges leány érdeklődése még arra is kiterjedt, hogy melyik sineken futnak be a vonatok.

A szamosvölgyi vonat néhány pernyi késéssel érkezett meg.

Közvetlen a mozdony után következő vasuti kocsi egyik utasa mondta el, hogy amint kinajolt a vasuti kocsi ablakán, borzadva látta, amint egy lobogóhaju leány két karját széjjelvetve szinte vakon rohant a robogó vonat elé — s a következő pillanatban egy véres fej gurult le a vasuti töltésen. A vészféket már hiába húzták meg, mert Szilágyi Amália akkor már le volt fejeze.

A Rad lentése szer a Manoilescu találták a naplóból rozta, hogy

A napló politikusok A naplónak Manoilescu kat a korm a parlamen Ugyanc elnök az al galmának helyt a köz letartóztatá latlanul fog

be fogja

A

A II. vezető kirá alapján me alminiszter vénykönyv lekmény té szakaszai al és az uralk ról és meré noilescu vol Az ügy különlegese vizsgálat be tiltott közle delték, hog zárólag Jila

Tegnap vizsgálatot Megtalálták szüleikhez i derült arra a Manoilescu volt trónör ges volt. folyik és a ségével me Manoilescu

A letar gálatot egy Beavatottak nevezett vé tárgyalását, a szenzáció

A buka előzően has tőségeket. Manoilescu nem keltett darcba full eset mellék a letartóztá litikai hely A buka lehetőségét Az egyi zeti parasz a másik kormány el

AV

Határoz foglal el, a lapja a „N mai számát tatása ellen ből a mini nem lehet miniszterel

A »Viitorul« szerint Manoilescu

az országba

A Rador hivatalos távirati iroda esti jelentése szerint a „Viitorul“ arról ad hírt, hogy a Manoilescutól elkönfliskált iratok között megtalálták a volt pénzügyi alminiszter naplóját. A naplóból kiderül, hogy Manoilescu elhatározta, hogy

A napló feljegyzéseket tartalmaz különböző politikusoknak e kérdésről vallott véleményeiről. A naplónak ez a része kétségtelenül bizonyítja Manoilescu bűnösségét. A kompromittáló iratokat a kormány lefényképezte és szétszattotta a parlament tagjai között.

Ugyancsak a „Viitorul“ szerint a miniszterelnök az alkotmányos rend és az ország nyugalmanak védelme érdekében fog eljárni. Mihelyt a közvélemény ismerni fogja Manoilescu letartóztatásra okul szolgáló iratokat, részrehajlatlanul fog tudni ítélni és

be fogja látni, hogy a kormány telje-

A királyi hadbiztos vád alá helyezte Manoilescut

A II. hadtest parancsnoksága Carancea vezető királyi hadbiztos által vezetett vizsgálat alapján megállapította, hogy Manoilescu volt alminiszter cselekménye kimeríti a büntetőtörvénykönyv második fejezetében foglalt bűncselekmény tényálladékát. A fejezet 78-79. és 80. szakaszai alapján, amelyek az uralkodó személye és az uralkodóház tagjai elleni összeesküvésről és merényletekről szólnak, elrendelték Manoilescu volt alminiszter ellen a bűnvádi eljárását.

Az ügy aktáit Jonescu őrnagynak, ez esetre különlegesen kirendelt előadónak adták át a vizsgálat befejezése végett. Az összejárás és a tiltott közlések megakadályozása végett elrendelték, hogy a Manoilescu-ügy vizsgálatát hízárólag Jilaván végezzék.

Szombat estig lefolytatják a tárgyalást

Tegnap Carancea és Jonescu folytatták a vizsgálatot és személynotezásokot végeztek. Megtallták Lupescu asszony levelét, amelyet szüleikhez intézett, amelyből teljes világosság derült arra, hogy Lupescu asszony benne van a Manoilescu-féle összeesküvésben és Károly volt trónörökösötől való eltávolítása csak színlelés volt. A siffre-levelek kibetűzése tovább folyik és a Manoilescunál megtalált kulcs segítségével megállapítják azt a kulcsot is, amelyet Manoilescu felesége elégetett.

A letartóztatott Manoilescu ügyében a vizsgálatot egyebként mára teljesen be is fejezik. Beavatottak szerint még ma összeül az ügynevezett véstörvényszék is és megkezdi az ügy tárgyalását. Szombat estig le akarják folytatni a szenzációs tárgyalást.

A két lehetőség

A bukaresti sajtó a parlament ülését megelőzően hasábos cikkekben kommentálja a lehetőségeket. Annyi máris megállapítható, hogy Manoilescu kalandos vállalkozása egyáltalában nem keltett visszhangot és az egész akció kudarcba fulladt. A bukaresti lapok inkább az eset mellékhatásaival foglalkoznak bővebben és a letartóztatás következtében előállott belpolitikai helyzethez fűznek kommentárokat.

A bukaresti lapok a parlament ülésétől két lehetőséget várnak.

Az egyik: A kormány megegyezik a nemzeti parasztpárttal,
a másik: egységes ellenzéki blokk alakul a kormány ellen.

Averescu közös ellenzéki frontot akar

Határozott álláspontot a kérdésben két lap foglal el, az averescanus „Indreptarea“ és Jorga lapja a „Neamul Romanese“. Az „Indreptarea“ mai számában élesen kikel Manoilescu letartóztatása ellen, kijelenti, hogy Manoilescu Párisból a miniszterelnöknek is hozott levelet és nem lehet valakit azért letartóztatni, mert a miniszterelnöknek levelet hoz.

sította az országgal szembeni kötele-ségét.

Averescu tábornok ma megbeszélésre hívta össze a párt végrehajtóbizottságát, hogy megtudja véleményüket. A végrehajtóbizottság tagjai, közöttük Garoflied, Mitilienu, Groza az akció ellen nyilatkoztak, amely az ország magasabb érdekeit veszélyezteti.

Goga állítólag Manoilescu akciójának támogatására akarta rábírn Averescut.

Averescu tábornok, bár a végrehajtóbizottság a Manoilescu akció ellen foglalt állást, mégis deklarációt fog felolvasni Manoilescu illegális letartóztatása elleni tiltakozásképpen.

Averescu tábornok átírt Maniuhoz, hogy bár ő beteg, mégis szeretne vele beszélni s ezért kéri, keresse fel a lakásán. Maniu a megkeresésre azt válaszolta, hogy nem mehet el a tábornok lakására, de szívesen fogadja saját otthonában.

Averescu generális felhívást intézett az ellenzéki pártokhoz, amelyben egységes állásfoglalásra szólította fel őket az utóbbi napok eseményeivel szemben. Maniu Gyula és Mihailache távollétében a nemzeti parasztpárt nevében Popoviciu képviselő tárgyalta a generállal. A tárgyalás részleteiről egyelőre még nem szivárogtak ki hírek. A délutáni órákban megérkezett Maniu Gyula, aki aztán érintkezésbe lépett Averescuval, tovább folytatta a tárgyalásokat.

Mára várják Mihalacet is. Minden jel szerint a megegyezés Averescu és a nemzeti parasztpárt vezeterei között még ma létrejön.

Goga közvetít

A tárgyalásoknak különös érdekességet ad az a körülmény, hogy azokat Goga Octavian volt belügyminiszter kezdeményezte és általa-

Tulzottak voltak a „Principesa Mafalda“ katasztrófájának méreteiről szóló híradások

London, október 27. A tegnapi jelentések olyan borzalmas katasztrófáról számoltak be a „Principesa Mafalda“ elsüllyedésével kapcsolatban, melynek részleteiből arra következtethetünk, hogy a „Titanic“ katasztrófájához hasonló hajószerecséltenségről van szó.

A mai kábeltáviratok jelentései meglehetősen lecsökkentik a katasztrófa borzalmairól beérkezett híradások nagyságát. Londonba érkező hírek szerint ugyanis a Mafalda utasai és tengerészei közül nyolcvanhat személy kivételével mindenki megkerült.

A Genuába érkezett legutolsó hírek szerint a hajó utasai közül ezerszázötvenet megmentettek, ezeken kívül pedig számosan vannak olyanok, akik a mentősönökön partot értek. A szerencsétlenség eltűntjeinek száma így minimálisra rug.

Valószínű, hogy a Mafalda utasai között, ha voltak is, igen kevés számban voltak zsidó utasok, mert azok többnyire a német és francia hajókat veszik igénybe. Bahia, ahova a szerencsétlenség híre először megérkezett, brazilai kikötőváros.

A Mafalda utasai között egy dr. Bán Sándor nevű magyar fogorvos is volt, akinek sorsáról eddig semmi hír nem érkezett.

Pernambuco, október 27. A Mafalda kapitánya, amikor látta, hogy hajója okvetlenül elsüllyed, parancsot adott ki, hogy a hajó teljes gőzzel fusson neki az Abrorhos nevű szirtnek, mely néhány mérföldnyire van a parttól.

Ez alatt a zenekar az olasz himnuszot játszotta, hogy megnyugtassa a nyolcszáz főnyi utast.

A tisztok s a legénység az utasok közé vegyültek, hogy rettenetes félelmükben bátorítsák őket. A segítségre siető gőzösök már a parton találták a Ma-

Butor

vásárlás bizalom dolga!

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Tg.-Mureş Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait. —

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffman zongora és pianó gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

ban ő ütötte nyélbe. Gogának sikerült elsimitani mindazokat a személyi ellentéteket, amelyek miatt a néppárt és a nemzeti parasztpárt között lehetetlennek látszottak az egyezkedési kísérletek. Annyi már egészen bizonyosnak látszik, hogy a parlament mai ülésén Averescu generális fogja felolvasni az ellenzéki pártok közös deklarációját.

Maniu csak mint magánember tárgyal Jorgával

Jorga lapja, a „Neamul Romanese“ mai számának vezetőhelyén szokatlanul élesen ront neki a kormánynak Manoilescu letartóztatása miatt. Jorga egyenesen a régenstanácsot interpellálja meg ebben a kérdésben és a kormány eltávolítását követeli.

Jólétesült forrásból származó hírek szerint a Manoilescu-afferba Jorga Miklós is bele van keveredve. A chiffrizott levelek tartalma szerint legalább is súlyos adatok merültek fel a kiváló történettudós ellen.

Jorga Miklós a ma reggeli órákban Bukarestbe utazott és elsősorban Maniu Gyulával keresett érintkezést. Maniu kijelentette, hogy az eddigi tárgyalások meddősege miatt nem kíván mint a nemzeti parasztpárt feje tárgyalni Jorgával, csupán mint magánszemélyt fogadja őt a lakásán és a legutóbbi napok eseményei fölött esetleg kicserélik kölcsönösen a véleményeket.

faldát és bámulatos gyorsasággal mentették meg az utasokat. Közben a parttól is sok hajó sietett segítségére. A kedélyek lassan megnyugodtak és a hajó lassan süllyedni kezdett.

A hajó egész rakományával elpusztult a Baccarini nővérek 500 ezer lírát érő jelmezgarderojba is.

London, október 27. Az „Avalin“ nevű hajó kapitánya, akinek nagy része volt a Mafalda utasainak megmentésében, jelentést küldött Londonba, amelyben többek között megírta, hogy amikor elhangzott a Mafalda kapitányának parancsa, hogy mindenki a fedélzetre menjen,

az utasokon rettentő kétségbeesés veti erőt és késekkel, revolverekkel törtek rá a matrózokra, akik visszafartották a tolongókat. Sokan letépték gyöngyeiket és ékszereiket s a matrózoknak kínálgatták megmentésük fejében.

A legénységnek csak fegyverekkel sikerült visszatartani a tömeget és a rendet fentartani. Guli kapitány még az utolsó pillanatban is a fedélzeten volt, hogy megmenekült e, az kétséges.

URAN A - MOZGO HARRY PIEL

közkedvelt művész

Börtön a tenger mélyén
nagy sikerű filmében. Monopol Ero

Hirdessen az Uj Keletben

Select Mozgó

Mai kezdettel mutatja be

A cár táncosnője

kolosszális slágert, Dimitrie Buchovetzki rendezésében, főszerepben: Laura la Plante és Patt O'Malley. Mon. Filme.

ZSIDÓ SZEMLE

Az új palesztinai bevándorlási rendelet

A palesztinai kormány a napokban becsátotta ki új bevándorlási szabályrendeletét, amely a korábbi intézkedésekhez képest súlyos korlátozásokat tartalmaz. A rendelet szerint a bevándorlási engedélyek kiadásánál további intézkedésig a következők lesznek irányadók:

a) Mindazon kérvények, amelyek ezévi augusztus 23-ig nyújtottak be, a korábbi bevándorlási szabályok alapján lesznek elbírálva. A már kiadott bevándorlási engedélyek egy teljes évig érvényesek.

b) Új bevándorlási engedélyeket csak a következő kategóriákhoz tartozók kaphatnak:

1. Palesztinai lakosok feleségei, vagy fiatalok gyermekei.
2. Diákok, akiknek ellátásáért valamely palesztinai tanintézet legalább 3 évi garanciát vállal, azaz a kötelezettséggel, hogy szükség esetén a kormány kívánságára gondoskodik az országból való eltávolításukról.
3. Vagyonos emberek, akiknek működése az országra nézve hasznos.
4. Politikai menekültek Oroszországból.
5. Bevándorlók csak úgy kaphatnak palesztinai vízumot, ha olyan utlevéllel rendelkeznek, amely feljogosítja őket, hogy szülőhazájukba visszatérhessenek. Ilyen vízum nélkül a politikai menekülttől eltérően, senki sem léphet az ország területére.

Ezeket a megszigorító intézkedéseket a Palesztinában még egyre uralkodó munkanélküliség tette szükségessé.

Kombinációk az új palesztinai főkormányzó személyéről

Mint hogy lord Plumer főkormányzó mandátuma rövidesen lejár, az angol lapok már most különböző kombinációkat emlegetnek az új palesztinai főkormányzó személyére vonatkozólag. A „Daily Sketch” információja szerint a gyarmatügyi hivatal a főkormányzói tisztségre Jamsahib indiai herceget szemelte ki. Ez a híradás természetesen még alapos megerősítésre szorul.

Transzjordánia királyság lesz

A palesztinai arab lapok közlései szerint Transzjordánia rövidesen királysággá alakul. Az Anglia és Transzjordánia között megkötendő szerződés aláírása után, amelyben Anglia elismeri Transzjordánia függetlenségét, valamint az új alkotmány életbeléptetése után Abdullah Emir Londonba utazik, hogy köszönetét fejezze ki az angol királynak. Londonból való visszaérkezése után Abdullah felveszi Transzjordánia királyi címet.

A haifai kikötőépítés

Palesztinai lapok jelentik, hogy a napokban egy nagy angol kikötőépítési társaság meghatalmazottja érkezett Jeruzsálembé. A látogatás összefüggésben áll a haifai kikötő építésével, mert az említett cég szintén pályázott a kikötőépítési munkálatok elnyeréséért. A kikötő közvetlenül Haifa határában, Bath-Gallim városrészénél fog kezdődni és Akkó közelében végződni. Az egész munkálat költségei 10 millió fontra rúgnak. A munkálatokat azonban nem fogják egyszerre, hanem csak részletekben végrehajtani. A kikötőépítés egész tartama alatt körülbelül 2000 palesztinai munkás fog alkalmazást találni. Angliából csak hivatalnokok és technikai szakemberek jönnek a kikötőépítéshez. A vasutigazgatóság elkészült annak a szárnyvonalnak tervével, amely a karmelhegyi kőbányáktól a kikötőépítés helyéhez fog vezetni.

Jabotinsky ügyvédi irodát nyit Jeruzsálemben

A varsói „Haint” jelentése szerint Vladimir Jabotinsky, a világhírű cionista ellenzéki politikus, a közeljövőben Palesztinában fog letelepedni, ahol

ügyvédi irodát nyit. A szükséges egyévi gyakorlati idő alatt Harry Sacher ügyvédi irodájában fog dolgozni. Harry Sacher tudvalevőleg a cionista exekutívéba való megválasztása miatt nem folytathatja tovább ügyvédi gyakorlatát

Tel-Aviv statisztikája

A tel-avivi városi tanács a legutóbbi adókvetések alkalmával népszámlálást is rendezett. Eszerint Tel-Avivnek 37 ezer 729 lakosa van. Ezek közül 20277-en laknak bérelt lakásokban.

A palesztinai narancsszüret

A palesztinai narancsszüret az elmúlt hetekben kezdődött meg. A terméseredmény 25-30 százalékkal mögötte marad a tavalyinak. Jeleuleg a még nem teljesen érett narancsokat szüretelik, amelyeket távoli országokba exportálnak. A narancsszedési munkálatok nagyban hozzájárultak a munkanélküliség csökkentéséhez, amennyiben a zsidó kolóniákon ebből az alkalmából több, mint kétezer munkás nyert munkaalkalmat.

Leib Jaffe súlyos beteg

Leib Jaffe, a Keren Hajjeszód direktóriumának

tagja közvetlenül a bázeli kongresszus után súlyosan megbetegedett. Berlinben operációnak kellett magát alávetnie, amelynek következtében komplikációk és szívgyengeség állott be. Leib Jaffe állapota napokon keresztül igen válságos volt. Most már túl van a közvetlen veszélyen, de még hosszú ideig kell az ágyat őriznie. Leib Jaffe betegsége egy nagyobb kelet-európai propaganda utjában gátolta meg, amelynek során Románia nagyobb városait is meg akarta látogatni.

Küzdelem a keletgaliciai cionisták között a Palesztina-munka prioritásáért

A keletgaliciai cionista szervezet október 30-án tartja évi konferenciáját. A lengyei zsidó lapok jelentései szerint a konferencia igen viharos lesz, mert a mai vezetőségnek erős ellenzéke van, amely súlyosan kifogásolja, hogy a cionista szervezet munkájában túlságosan a helyi politikai tevékenység a Palesztina-program rovására. Az ellenzék követelni fogja, hogy a konferencia ismerje el a Palesztina-munka prioritását a helyi politikával szemben és egy külön Palesztina exekutívé megválasztását, amely autonóm hatáskörrel ruháztassék fel.

Lindberghnek százötven esztendeig kellene élnie, hogy megválaszolhassa a címére érkezett leveleket és táviratokat

A divatos pilótának egymillió dollárt ígérték, ha megnősül és esküvőjét a mozifelvevőgéppel előtti bonyolítja le

Newyork, október 27. Ugyilátszik a héstettek-től is csak egy lépés választja el az embereket, hogy neveltségessé váljanak. Legalább is ezt bizonyítja az óceán első átrepülőjének, Lindbergh pilótának esete, aki még mindig divatos, bár már akadtak komoly vetélytársai is.

Amióta Amerikába visszaérkezett, Lindbergh negyedszázéves levelet és százezer táviratot és tizenegyszer postacsomagot kapott. Washingtonba érkezve, három teherautó állt meg Lindbergh lakása előtt, melyekben részére szóló leveleszsákok voltak.

Lindbergh elhatározta, hogy minden levelet elolvas és megválaszol. Első nap a párisi amerikai

követ nyolc, másnap huszonegyet bocsájtott rendelkezésére, hogy a leveleket megválaszolhassa. A feladat azonban a végén mégis reménytelennek bizonyult, mert kizáróították, hogy Lindberghnek százötven évig kellene élnie, hogy megválaszolhassa a leveleket — a levelírók dedunokáinak.

Lindberghnek egyébként egymillió dollárt ajánlottak, ha megnősül és házasságkötését mozifelvevőgéppel előtti bonyolítja le.

Adja az Ur, hogy éljen százötven évig, ha ugyan nem menne el tőle a kedve, tekintettel a levelekre...

Borzalmas szerelmi gyilkosság Nizzában

Egy volt orosz katonatiszt Nizzában megölte és kirabolta menyasszonyát

(Nizza, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Riviera szép városában megdöbbentő dráma történt, amelynek áldozata egy előkelő cannesi orvos leánya. Hat évvel ezelőtt vette el feleségül Wilfried Lord amerikai író Wernet cannesi orvosnak a leányát. A házasság azonban nem volt boldog. A fiatal pár hamarosan elvált és az asszony Cannes közelében tüdőszanatóriumba vonult. Az ottani betegek között volt egy fiatal orosz tiszt, Vicslav Klupfell, aki kapitányi rangban szolgált a cári ezredben. Az emigráns orosz katonatiszt és a fiatalasszony beleszerettek egymásba és Nizzába költöztek, ahol együtt is laktak. Klupfellnek az volt a kívánsága, hogy a fiatal francia nőt elvehesse feleségül, az asszony azonban különböző kifogásokkal tért ki mindig a házasság elől.

Emiatt gyakran volt közöttük nézeteltérés és két héttel ezelőtt Klupfell elhagyta az asszonyt, de nem tudott sokáig élni nélküle és pénteken felkereste szállodai lakását. Alig tartózkodott ott, a portás arra lett figyelmes, hogy Lordné lakásából heves dulakodás zaja hallatszik. Fölsietett az emeletre, de a lakásban akkorra már minden elcsendesült. A portás erre gyanútlanul visszatért a fülkéjébe. Félóra múlva azonban újabb zaj és erős kutyagatás hallatszott az asszony szobájából. A portás gyanut fogva, bekopogott a szoba ajtaján, azonban nem kapott választ. Readör

segítségével felfeszítették az ajtót és megdöbbentő látvány tárult eléjük: Lordné félig átvágott nyakkal, nagy vértócsában holtan feküdt a padlón. A szerencsétlen asszony mellén is több késszurást találtak. A szállóban tudtak arról, hogy Lordné negyvenezer frankot kapott néhány nappal előbb egy ház eladásával kapcsolatosan és ezt a pénzt nem találták sehő. A negyvenezer frankkal együtt tünt el Klupfell is, aki az asszony meggyilkolása után a pénzt magához vette és azután az ajtót lezárva, észrevétlenül eltávozott.

A nizzai rendőrség, miután egy napig hiába kereste Klupfellt, körözőlevelet adott ki a volt orosz kapitány ellen. Tegnap este Klupfellt Nizzában felismerték és nyomban előállították a rendőrségre. Egykedvűen mondotta, hogy azért ölte meg az asszonyt, mert nem akart a felesége lenni. Eredetileg az volt a terve, hogy öngyilkosságot követ el az asszony szemelátára. Veszekedés közben tehát kést rántott elő és azt a szívébe akarta döfni. Lordné azonban közbevetette magát, elrántotta a kezét és a következő pillanatban Klupfell, amint monddta, elvesztette önmalmát és azután nem tudta már, hogy mit csinál. Az eltűnt negyvenezer frankra vonatkozóan azonban nem volt hajlandó fölvilágosítást adni és tagadja, hogy a pénzt elrabolta volna. A vizsgálat folyik.

A bucsó

Budapest közoktatásügyi rektorok rendezé-
vezérek fogadományegye-
gazdasági eg-
amelyek arra-
kat ne enged-
orvosegyetem-
tén nem en-
szemben a j-
az igazolatt-
Budapest

A uj

Az e

(Páris, október 27.) Petljur-
mont felm-
elsőnek Vi-
egyik képvis-
pör folyam-
tanut hallg-
Baudon kife-
rajnai ana-
és hogy sem-
módjában a-
azt igyekez-
nak tetteztá-

Petljura a szovj

A Varsó el-
jetkormány-
Schwartzbar-
szovjet kezé-
tenni a pog-
tak pogrom-
mokat épo-
mint elődei-

A magá-
ügyvéd az-
sének mond-
nyok egész-
volt antisze-
tek belátásá-

ne hagy- mok áit

Az eskü-
oldali itélet-
pán oly ité-
Petljurat n-
hér volt, h-
Schwartzba-
tiszták, h-
bíróként.

Botrány-
itéletet hoz-
büntetést s-

Az ülé-
A tárgyalás-
névben Re-

Reynat-
arra, hogy-
hanem elle-
akadályozza-
a zsidók-
pontja volt-
Meg van g-
cinkostársai-
szin alatt-
tat, mert

mit szó- után Pe

Általán-
ezután szó-
Henry ügy-
esküdektől

A budapesti tudományegyetemen ma újra brutalizálták a zsidó hallgatókat

Beiltották az ifjuság »néma« tüntetését

Budapest, október 27. Klebelsberg Kunó közoktatásügyi miniszter ígérete, az egyetemi rektorok rendre intéző felhívásai s az ifjusági vezérek fogadkozásai ellenére, a budapesti tudományegyetem bölcsészeti fakultásán s a közgazdasági egyetemen ma is igazoltatások voltak, amelyek arra irányultak, hogy a zsidó tanulókat ne engedjék be az egyetem épületébe. Az orvosegyetemen és a klinikákon a zsidókat szintén nem engedték be az előadásokra. Ezzel szemben a jogi egyetemen és a műegyetemen az igazoltatások a mai napon szüneteltek.

Budapest, október 27. A rendőrség nem

engedélyezte az egyetemi hallgatóknak mára tervezett néma tüntetését a parlament előtt. Az elutasítás azzal a megokolással történt, hogy a rendőrség ilyenemű felvonulásokat elvből nem engedélyez. Legfeljebb azt engedélyezi a rendőrség, hogy minden fakultást egy hallgató képviseljen, ez a küldöttség jelenjék meg az országgyűlés házainak elnökeinél. Az elnökség az irányban is intézkedett, hogy amennyiben a felvonulás mégis megtörténne, azt feltétlenül megakadályozzák. Hír szerint az ifjuság a beiltító végzést a belügyminiszterhez felebbezte meg.

A tárgyalóterem közönségének ujjongása közben az esküdtszék felmentette Schwartzbarthot

Az esküdtek egyhangulag mondták ki, hogy Schwartzbarth ártatlan. Torres védő nagy sikere

(Páris, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Petljura gyilkosát, Schwartzbarth Salomont felmentették. A pör mai tárgyalásán elsőnek Villm ügyvéd, Petljura özvegyének egyik képviselője beszélt. Hangsúlyozta, hogy a pör folyamán csupán egyetlen szavahihető tanut hallgattak ki. Baudon francia mérnököt. Baudon kijelentette, hogy a pogromok az ukránai anarchista viszonyokban gyökereznek és hogy semmi hatalomnak nem állott volna módjában a pogromokat elfojtani. Villm ezután azt igyekezett bizonyítani, hogy Schwartzbarthnak tettestársai is voltak s hogy

Petljura meggyilkolása tulajdonképpen a szovjetkormány bosszuműve volt.

A Varsó előtt szenvedett vereség után a szovjetkormány a terror alkalmazására tért át és Schwartzbarth alkalmas eszköznek bizonyult a szovjet kezében. Petljurát nem lehet felelőssé tenni a pogromokért, hiszen előtte épügy voltak pogromok, mint utána. Petljura a pogromokat époly kevéssé tudta megakadályozni, mint elődei vagy utódai.

A magánvád másik képviselője Campinchi ügyvéd az ukrán függetlenségi mozgalom hőségnek mondtotta Petljurát. A hivatalos okmányok egész tömege igazolja, hogy Petljura nem volt antiszemita. Campinchi ezután az esküdtek belátására appellált s kérte őket,

ne hagyják magukat politikai motívumok által befolyásolni s legyen ítélők az igazság szava.

Az esküdtszéknek sem jobboldali, sem baloldali ítéletet nem szabad hoznia, hanem csupán oly ítéletet, melyet az igazság inspirál. Petljurát nem azért gyilkolták meg, mert hóhér volt, hanem azért, mert uralkodó volt. Schwartzbart kezei különben sem voltak oly tiszták, hogy joga lett volna fellépni ítélőbíróként.

Botrány volna, ha az esküdtek felmentő ítéletet hoznának, vagy nevétségesen kicsiny büntetést szabnának ki.

Az ülést ezután rövid időre félbeszakították. A tárgyalás újrafelvétele után az államügyész nevében Reynaud ügyvéd kezdte meg beszédét.

Reynaud ügyvéd beszédében rámutatott arra, hogy Petljura nem rendezett pogromot, hanem ellenkezően, arra törekedett, hogy megakadályozza a zsidóüldözéseket. Az ukránok és a zsidók közti megegyezés egyik sarlatos pontja volt Petljura felszabadító politikájának. Meg van győződve arról, hogy Schwartzbarthnak cinkostársai voltak. Az esküdteknek semmi szin alatt sem szabad felmenteniök a vádlottat, mert

mit szólnának ahhoz, ha a felmentés után Petljura fivére lövi le az utcán Schwartzbarthot.

Általános érdeklődés közepette emelkedett ezután szólásra Schwartzbarth védője, Torres Henry ügyvéd. Azzal kezdi beszédét, hogy az esküdtektől nem várhat egyebet, mint a vád-

lott egyhangú felmentését. Az esküdteknek csak egy válaszuk lehet az összes vádpontokra: nem.

Schwartzbarth mindenekelőtt francia — mondotta Torres védő. Drágán fizette meg ezt a címet, mert vért kellett ontania a háborúban Franciaországért.

Tegnap egy levelet kaptam, amelyben annak a negyednek, ahol Schwartzbarth lakott, kétezer nemzsidó lakosa kéri a vádlott felmentését.

Torres ezután borzalmas színekkel vázolja az Ukrajnában rendezett pogromokat. Petljura volt a főhőhér ezeknél a pogromoknál. A vádlottnak homlokára van írva fájának tragédiája és ezt a termet csak szabad emberként lehet elhagynia. Önöknek — kiáltja oda a védő az esküdtek felé — szemük előtt kell tartaniok, hogy felelősek a francia nép presztizsáért.

Torres beszéde láthatóan mély beenyomást tett úgy az esküdtekre, mint a bírákra. Előrelátható volt, hogy a francia nemzeti érzésre való hatásos hivatkozás után az írelet felmentő lesz. Az esküdtek tanácskozása mindössze 25 percig tartott. A hallgatóság időközben élénken találgatta a tárgyalóteremben az eshetőségeket.

Mikor Torres védő sugárzó arccal megjelent a teremben, mindenki tudta, hogy felmentő ítéletet hoztak.

Az esküdtek bevonulása után halálos csönd támadt, majd az elnök kihirdette, hogy az esküdtek valamennyi kérdésre a vádlott bűnőségét illetőleg tagadóan feleltek. A bíróság ezért Schwartzbarthot fölmentette.

Az ítéletet a hallgatóság percekig tartó ovációval fogadta. „Eljen Schwartzbarth! Eljen Franciaország! Eljen a köztársaság!” — kiáltották minden oldalról.

A bíróság ezután a főmagánvádlók indítványára Petljura özvegyének és fivérének egy-egy frankot ítelt meg, mint kártérítést.

Szólóoltványok amerikai sima és gyökere vasszók legjobban és garantált fajtisztán kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud. Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra.

URANIA MOZGÓ
HARRY PIEL

közkezdelt művész

Börtön a tenger mélyén
nagyszertű filmében. Monopol Ero

Könyvkötők!
Prima és olcsó **angolvászon**
gyárraktár LEPAGE-nál, Cluj

Táblaüveg

Épületüvegezés
Képkerevezés

FISCHER üvegudvar
CLUJ

Beethoven

(Rosé) összes szonáti hegedűzongorára 240 lei LEPAGE zene-mű, Cluj

Hölgyeim! 5000 drb.

filcz-kalap

a legújabb bécsi formákban 200 leitől kerül eladásra. A legdrágább azonban csak

280 lei.

CARMEN

kalapszalon, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

Küldjön be 70 leit

kézpénzben vagy bélyegben az UJ KELET könyvosztályához és portómentesen kap **12 drb. zsidótárgy zeneművet**, melynek bolti ára 150 lei.

Hatikvah. Der Fodim. Der Schikur. A Dudele. Fischelach Kojfen. Schirej Hamisrach (népdal gyűjtemény). Tief in Weldele. Das Heilige Rikud'l. Chesbojn Zedek. Klipp-Klapp. Ja chaj Lili. Schirej Hamisrach.

Endetail Engros

Legolcsóbban legelőnyösebben

vásárol

divatos, izléses

szőrmebundákat

boákat

minden szőrmeárut

MÁRTONFFY

Testvérek & Co

szücsáruház ban, -- Kolozsvár
Fötér 20. — Telefon 10-25.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági sajtóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a törzsmegjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5688. Chesván 2.
1927. okt. 28.

— Churchill angol miniszter és Bud magyar pénzügyminiszter találkozása. Londonból jelentik: Churchill angol miniszter és Bud magyar pénzügyminiszter Londonban találkoztak egymással az aktuális kérdésekről élénk eszmecserét folytattak. A beszélgetés során Churchill melegen utalt Anglia és Magyarország történelmi barátságára, azt a reményét hangsúlyozva, hogy legközelebb személyesen ellátogathat Magyarországra. Churchill elismerését fejezte ki Magyarország pénzügyeinek gyors helyreállítása felett és hangzott annak fontosságát, hogy az ország továbbra is a jelenlegi egészséges és megbízható pénzügyi politikát kövesse, mert ez a legbiztosabb alap a külföld bizalmának elnyerésére.

— Rálóttek a kragujeváci katonai löporraktárra. Belgrádból jelentik: Az éjszaka folyamán Kragujevac közelében ismeretlen tettesek megtámadták a katonai löporraktárt és az őrszemre revolverlövéseket adtak le. Belóttek az őrség épületébe is, majd elmenekültek.

— A londoni Rotschildok villásreggelit adtak a magyar pénzügyminiszter tiszteletére. Londonból jelentik: A Rotschild testvérek a Rotschild-cég történelmi törzsházában, a Cityben fekvő ugynevezett New-Courtban ma délben villásreggelit adtak Bud János magyar pénzügyminiszter tiszteletére. A villásreggelire hivatalosak voltak a pénzügyi világ vezető személyiségei is. A dej-ünnen a többi között a Big Five néven ismert öt angol nagybanc vezetője is részt vett, akiknek intézetei 1700 millió font sterling betétet és 900 millió font kölcsönt képviselnek. Bud pénzügyminiszter megtekintette Sir Olive Morrison Bell domborművű térképét, amely az európai vámsorompókat szemlélteti.

Henny Porten...

Pompás német shimmy dal. Nagy sláger.
Kottája 48 lei. Mindenütt kapható.

— Hárommillió lejes visszaélés egy biztosító intézet nagyváradi fiókjánál. A Nationala biztosító intézet nagyváradi fiókjánál a központi ellenőr évekre visszamenőleg bűnös manipulációkra jött rá, amelyek közel 3 millió lej kárt okoztak az intézetnek. A kár legnagyobb része megtérül, mivel a hűtlenül sáfarkodó tisztviselők már előbb bank- és magánjótállást nyújtottak a biztosító intézetnek és így a károsodás tulajdonképpen ezeket éri.

— Súlyos zavargások Albániában Cena bég megöletése miatt. Prágából jelentik: A Prágában meggyilkolt Cena albán követ halottát kedden kellett volna elszállítani Albániába. Mivel azonban a temetkezési vállalat az előre kialakított 30 ezer cseh korona helyett csak négyezret kapott meg, a halotyszállító vagon nem engedték tovább. Tegnap este végre sikerült az egyezséget létrehozni, mire a halotyszállító vagon hozzácsatolták a trieszti gyorsvonathoz. Szkutariából érkező jelentések szerint Északalbániában Cena megöletése miatt súlyos zavargások törtek ki. Cena négy testvére vérbosszút esküdtött Achmed Zogu ellen, felszólítva a híveket, hogy csatlakozzanak hozzájuk. Achmed Zogu egész Albánia területére ostromállapotot rendelt el.

His Master's Voice, Polidor, Columbia lemezek EDISON-nál

Háromszázötven kilométernél hosszabb távon egyforma lesz a díjszabás valamennyi vonaton

Leépítik a létszámfölötti vasuti tisztviselőket

(Bucuresti-Bukarest, október 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR vezérigazgatósága most dolgozza ki a tisztviselői személyzet leépítésének módjait. Eszerint a folszámú levő 25 százalékot — nagyobb részben napidíjasokat — elbocsátják a CFR szolgálatából.

Cotescu elnöklete alatt külön bizottság folytatta az új vasuti díjszabást, amelyet 1928 január elsejével visszavonhatatlanul érvénybe

léptetnek. Az új tarifa bevezeti a 60 kilométeres kedvezményes zónarendszert (menet-térítéssel), míg a 350 kilométernél nagyobb távolságoknál, úgy az expressz, mint a gyors- és személyvonatokon egyforma díjszabás lesz. Az árukra vonatkozólag 30 kategóriát állapítottak meg, itt is az ipar és kereskedelmi árucikkre részesülnek kedvezményben.

— Halálos elgázolás a vasuti állomás közelében. A szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a kolozsvári vasuti állomás közelében valamelyik átrobogó vonat halálragázott egy munkásasszonyt. A munkásasszony borzalmasan összeroncsolt holttestét a hajnali órákban találták meg az arra járók. A rendőrség bevezerte a nyomozást az áldozat személyazonosságának és a szerencsétlenség okának megállapítására.

— Radicsék a választási visszaélések miatt vád alá akarták helyezni a szerb miniszterelnököket. Belgrádból jelentik: A Szkupstinában Radics István pártja azt az indítványt terjesztette elő, hogy a törvényhozás helyezze vád alá Vukicsevics miniszterelnököket, alkotmányosság és az állam alaptörvényeinek megsértése miatt, miután a miniszterelnök a legutóbbi választásokon hihetetlen visszaéléseknek engedett teret és a választások eredményét is meghamisította.

— Eljegyzés. Davidovits Emma urleányt Dejéről eljegyezte Bokhan Herman Bras-ov. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Veszedelmes kerítőt fogott el a budapesti rendőrség. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség F. Anna személyében veszedelmes kerítőt fogott el, aki a Szabadság téren rendszeresen ismerkedett meg nevelőnőkkel és hasonló foglalkozású leányokkal, akiket magához látogatóba hívott s amikor eljöttek hozzá, különböző ürügyekkel magukra hagyta őket. A szomszédokból akkor fiatal emberek rostottak elő, akik a vendégekkel erőszakoskodtak. F. Anna a rendőrségen elmondotta, hogy két fiatal ember felbujtására esalta lakására a nőismerőseit, akikről nem tudta, hogy milyen sors vár rájuk. A rendőrség keresi a fiatal embereket.

— Kétezerháromszázhuszonhét előadás után beszüntették egy amerikai író darabját. Newyorkból jelentik: Nemrégiben 2327 előadás után beszüntették Aun Nechoif amerikai híres író darabját, az „Abiesz Iri-h Roseot“. A darab első előadása 1922 május 23-án volt s a darab megszakítás nélkül öt évig volt műsoron. A „Republic Theater“ és a szerző nyeresége sokmillió dollárra rug.

— Súlyos vasuti szerencsétlenség Szarajevó és Mostár között. Szarajevóból jelentik: A Jugoszláviához tartozó Boszniában Szarajevó és Mostár között súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Egy teljes sebességgel száguldoó vonat alatt összeomlott a vasuti híd s a vonat egy mintegy 50 méteres mélységbe zuhant, minek következtében a mozdony kádjára felrobbant. A kádjából kiömlő parázs összeégette a lokomotívvezetőt és a fűtőt. A halottak számára vonatkozólag a jelentések lényegesen eltérőek, egyes jelentések szerint mindössze hat a halottak száma, míg más jelentések 200 halottal tesznek említést. A mentés folyik, bár megnehezíti a munkálatokat a kötszerek és orvosok hiánya. Az anyagi kár óriási.

— Különös baleset egy angliai városban. Londonból jelentik: Bethnal Greenben különös baleset történt. Egy konfekciós üzlet új reklámját a kirakat előtt nagy tömeg bámulta. Egy arra haladó autóbusz miatt hirtelen tolongás támadt, minek az volt az eredménye, hogy a bámuló embereket az üvegtáblákon keresztül benyomták a kirakatba. Huszonheten megsebesültek.

**Kutyás gramofon
LEPAGE-nál**

Kérjen jegyzéket

* A Szeszindikátusi szerződés új szövege magyarul kapható, dr. Mandel fordító irodájában, Str. Ratinu (Kötő-u.) 3.

— Károlyi Mihályné igazgatónője lett egy nagy londoni cég párisi fiókjának. Párisból jelentik: Gróf Károlyi Mihályné, a magyar népköztársaság elnökének felesége, mint a párisi „Journal“ írja, egy angol régiség-kereskedő cég párisi fiókjának lett az igazgatónője.

* November 4-ig lesz nyitva Jándi Dávid képkiallítása. Jándi Dávid festőművész kollektív képkiallítása, mely a kolozsvári műértő közönség méltó elismerését váltotta ki, november 4-ig tekinthető meg a Monstor-utó Ujságíróklubban.

— Társadalomtudományi előadás az Alkalmazottak Szövetségénél. Folyó hó 28-án, pénteken este 8 órakor Ferencz Simon „Az ipar racionalizálása és a munkanélküliség“ címen társadalomtudományi előadást tart az Alkalmazottak Szövetségénél, Str. Maloasa 6. (Metrópol mögött). A tanulságos előadás teljesen ingyenes és vendégeket szívesen lát. Az Alkalmazottak Szövetsége.

— A huszonegyedik sakkfordulót Aljechin nyerte meg. Buenos Airesből jelentik: A buenos airesi sakkversenyen a huszonegyedik fordulót Aljechin nyerte meg Capablancával szemben 4:2 arányban.

Zeneművet

Morbvetz, Timisoara — szállít legolcsóbban.
Jegyzékek ingyen

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy az összes őszi divatkülönlegességek, úgy az atmeneti doublékabátok, mint a specialis Trench-Coats és külföldi nappa bőrkabátok a legnagyobb választékban raktárra érkeztek.

Neumann M. Cluj

férfi- és fiaruha-áruhaza
Főter 14.

STANIOL

gyáraktár

Lepage - Cluj Kérjen ajánlatot

Hornyolt

és hódfarku cserepet

legjutányosabb árban
prompt szállításra ajánl

Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

Hirdessen az Uj Keletben

Plüsch kabátok gőzölése, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb Cink-nél Cluj

Közgazdaság

A kolozsvári exportörök csak az állatkivitel kontingentálásától várják az exportvásár sikerét

A vámok csökkentése helyett az adók, illetékek és a vasúti fuvardíj leszállítását tartják fontosabbnak. Hasonló álláspontot képviselt az EGE képviselője is a városi értekezleten

(Cluj-Kolozsvár, október 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csütörtökön délutánra a városi tanács illetékes hármashuzottsága értekezletet hívott össze a Kolozsváron letesítendő állat-exportvásár kérdésében. Az értekezletet, amelyen az exportörök delegátusain kívül megjelent a CFR és a vámhivatal képviselője, az Erdélyi Gazdasági Egylet főtitkára és amelyre a sajtó képviselőit is meghívták, dr. Tofan Pál állategészségügyi felügyelő nyitotta meg. Rámutatott az értekezlet céljára, majd felolvasta a földművelésügyi minisztériumnak az exportvásár ügyében a városhoz intézett leiratait.

A miniszteri leiratok kötelezik a várost, hogy az exportvásár részére szabályszerű vásárlóteret, istállókat, mázsálókat, irodahelyiségeket és személyzetet állítson be. Mindezen befektetések ellenében a városnak joga lesz bizonyos díjakat szedni úgy az eladókról, mint a vevőktől. Mindenekelőtt azonban a vásár területén felállítandó vámhivatal inkasszálni fogja a kiviteli illetékeket és a 2 százalékos forgalmi adót. A beraktározásért, kezelésért és őrzésért, amelyet a vásár személyzete fog elvégezni, az eladó darabonként 5 lej fizet, az istálló használatáért és a mérlegelésért 1 lej, míg a vevő 1 százalékos jutalékot lesz köteles fizetni a vásárlóirodának.

Tekintettel arra, hogy Kolozsvár részére a pénteki napot tüzték ki a vásár megtartására, az első exportvásárt már november negyedikén kell megrendezni. Joggal felmerül mindezekelőtt az a kérdés, hogy lesz-e elegendő áru, illetve eladó és ha lesz is felhajtás, akad-e rá vevő?

Tofan felügyelő kérdésére elsőnek dr. Török Bálint, az EGE főtitkára szólalt fel. Az exportvásár sikere mindenekelőtt attól függ, hogy a tekintetbe jöhető államokkal Romániának állategészségügyi egyezménye és kereskedelmi szerződése legyen. Ausztriával nincs egészségügyi egyezmény, Csehszlovákia viszont védővámokkal dolgozik a mezőgazdasági termékek ellen. A csehszlovák állam különként 2 cseh korona vámot szed az állatszállítmányoknál. Ez az összeg sokkal nagyobb, mint az exportvámoknak nemrég történt 50 százalékos csökkentése által adott

könnyítés. Így nem lehet exportálni, viszont be földön egyfelől nincs megfelelő fogvasztás, másfelől pedig a reugeteg adó és illeték következtében a kereskedő nem vásárol, a mézárós ráfizet, a gazda pedig elveszti kedvét az állat-tenyésztéstől. Javasolja, hogy a város a fentiek értelmében írjon fel a kormányra. A vámokat teljesen töröljék el, a forgalmi adót, ahelyett, hogy a régi 1 százalékról 2 százalékra emelnek, teljesen meg kell szüntetni az exportnál, mint ahogy például a cukoripar is megkapta ezt a kedvezményt és a vasúti büntetőtarifa helyett inkább szállítsák le a fuvarköltségeket.

Az értekezlet elnöke dr. Simon Sándor városi tanácsos felkérte dr. Török Bálintot, hogy mint a kérdés alapos ismerője, maga állítson össze egy memorandumot és teriessze be már pénteken a városhoz továbbítás végett.

Id. Pál Márton szólalt fel ezután. Negyvenkét éve foglalkozik állatexporttal, de különösen az utóbbi években szerzett tapasztalatai alapján nem bízik az exportvásár sikerében. A külföldi vevők nem fognak eljönni, mert Bécsben és Prágában olcsóbban jutnak áruhoz és megkímélik magukat az uti kalamitásoktól.

Popa állomásfőnök erre vonatkozólag közli, hogy a vásárokon eladott állatok részére állandóan készletben lesz egy üres szerelvény, amely Bécsig, vagy Prágáig fog futni, valószínűleg egy magasabbrangú vasúti tisztviselő kíséretében, nehogy a szállítmány valahol megakadjon.

Pál Márton nincs megnyugtatta a válasszal, mert a kalmitásoktól eltekintve, lehetetlen állapot, hogy Kolozsvártól a határig egy vagon állat fuvardíja 5-6 ezer lej, míg a határtól Bécsig, vagy Prágáig, csak 4 ezer lej. A gyenge minőségű jugoszláv és lengyel áru azért versenyképes, mert a vasúti szállítás költsége darabonként nem több 100 lejnél.

Az export fellendítésének másik módja — szerinte — nem az, hogy leszállítsák, vagy töröljék a kiviteli vámot. A legutóbbi vámredukció hírére olyan invázió indult meg Romániából a bécsi piacra, hogy az árak néhány nap alatt 5-10 lejjel estek különként. Ellenkezőleg, az export csak úgy lenne rentábilis, ha a kül-

földi piacon kevés volna az áru. Ezt úgy gondolja megoldani, hogy a kormány kontingentálja az állatexportot, ami egyedül befolyásolhatja az árakat, mert a külföld mennyiségi konkurenciája nem bírja el a román áru mennyiségi versenyét. Bécsnek augusztustól februárig 500-600, márciustól májusig 400-450, júniustól augusztusig 350-400 darab hizott ökröt elegendő havonta, míg Prágának átlag 400 darab a havi szükséglete. Ezt a mennyiséget az öt exportvásárt rendező város között a legutóbbi 3 év kiviteli összegének százalékos arányában kell felosztani. Másképen nem lehet elérni, hogy az ország visszakapja külföldi piacait, ahová a háború előtt az állatállomány 5 százalékát adták el a mai alig félszázalékkal szemben.

Serban dr. kiszámítja, hogy a kontingentálás alapján évente mintegy 30 ezer darab ökröt lehetne exportálni, ami 400 millió lej képvisel. A többi állatok kivitelével együtt az egész állatexport évi 1 milliárdot jelent. Szerinte ez nem olyan nagy összeg, amely miatt a kormány eltörölné a vámoikat, a forgalmi adót és csökkentené a fuvardíjakat.

Popa állomásfőnök: A fuvardíjak leszállítására ujév előtt gondolni sem lehet.

Pal Márton indítványa körül élénk vita keletkezett, amelyek során egyes felszólalók azt hangsúlyozták, hogy az export kontingentálása, bár a hízaladakat nem is érintené, bizonyos monopóliumot teremtene ezen a téren, ami ellenkezik a szabadkereskedelem szellemével. Pál Márton a szeszszindikátusra hivatkozik és kijelenti, hogy szerinte mégis az export szabályozása az egyedüli eszköz arra, hogy az akció sikerüljön.

Az elvi kérdések kimerítése után dr. Simon városi tanácsos a részlelkérdések tárgyalására tér át. Bejelenti, hogy a városnak, amely szeptemberig 130 millió hiánnyal dolgozott, nincs pénze az exportvásárhoz szükséges építkezésekhez, amelyekbe azért sem lehet nagyobb tökélet befektetni, mert nem tudni, hogy mennyiben fog az intézmény bevélni. Az exportvásárt ideiglenesen a jelenlegi vásártérnek a Renner börtény felé eső részében fogják berendezni, ahol kevés költséggel és rövid idő alatt fedett helyiségeket is lehet előállítani. Az exportállatok bevonozásának megkönnyítésére a város kisebb hidat veret a Szamoson, később esetleg külön vágányt fog építeni. Ezen munkálatokhoz az összes anyagok megvannak és így a városnak nem fog nagyobb megerőltetésbe kerülni a vásártér teljes berendezése, amelyet az intézmény sikere esetén, nagyobb méretű, modern és állandó berendezéssel fognak kicserélni.

Létrejött a CFR 150 millió kölcsöne.

Tegnapelőtt hosszas odisszeák után létrejött a megállapodás a CFR és az állami letéptéztár között az ismeretes 150 millió kölcsönről, amelyből az államvasutak ki akarják fizetni a már régóta esedékes hirtalások egy részét. A szerződés értelmében, amelyet a CFR részéről Constantia Dimitriu közlekedési ügyi miniszter és N. Teodorescu vezérigazgató, a Cassa de Depuneri részéről pedig Bratescu igazgató irtak alá, a vasut 7 százalékos kamatozásra kapta a 15 milliót 1928 április elsőjéig történő visszafizetésre. A kölcsön visszafizetésére a CFR lekötötte a pénzügyminisztériumtól még erre az évre járó összes követeléseit.

Tőzsde

A piac valamivel csendesebb, inkább árkinálattal.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3140-3150	—	—	491 1/2	5140	11022	13007	65067	1929
Newyork	16275-16325	51855	51855	2547	162	57150	70820	3375	—
London	793-795	252512	252512	12403	793	2783	344850	16436	48697
Páris	640-645	2035 1/2	2035	—	641	224375	2780	13251	39244
Milano	895-900	2833	2832	139	894	3120	3868	18454	546 1/2
Prága	482-484	1536 1/2	1536 1/2	—	483	1693 1/2	2098 1/2	—	296 1/2
Budapest	2850-2860	9070	9072 1/2	—	2850	—	12390	59060	—
Belgrád	—	913	913	—	283	1006 1/2	12468	5943	176 1/2
Bukarest	—	315	317	1555	—	351	434 1/2	2087	61
Varsó	—	5810	5810	—	1850	6410	7940	37870	—
Bécs	2300-2305	7320	7320	—	2296	806875	—	47660	—
Berlin	3890-3900	12367	12375	—	3875	13645	16906	805 1/2	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 319 Páris 1555, Budapest 351, Bécs 43450, Prága 2087.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkét 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t., Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t., Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t., Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

Citrom

hochprima, 330 drbos primefiore, sárga, simahéju, tartós Syriaiáru
Telefon 4-71 Kapható: Telefon 4-71
LÉB Fivéreknel, Cluj

Kölcsönt

legelőnyösebben, legelőnyösebben
nyujt Granaria, Oradea

APRÓHIRDETEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jeligés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, sírfeliratoknak 150 lej.

Keresek szoba-konyhás lakást, ahol istálló is van 5-6 tében részére. Ügy-nökök díjaztatnak. Cim: Fraternitas-nyomda, Str. Baron L. Pop 10.

Egy 45 literes rézüst adódó, Karolina-tér 1. fsz.

Barzel fierarie vasüzlet

Ciuj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

Mindennap friss, elsőrendű minőségű

bivalytejet

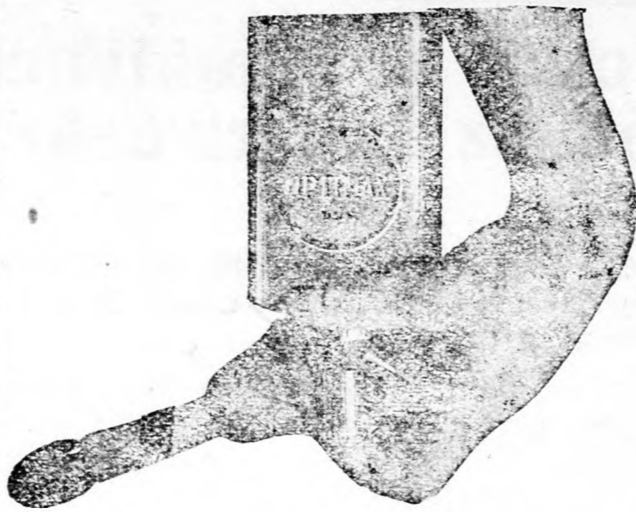
kaphat Schwartz Ignácé tejüzemében, Calea Decembal (Rudolf-ut) 36.

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, azonnal olesón kiadó. — Cim és felvilágosítás a Kadima-nyomdában.

Perfekt gyorsírásra rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

A Honvéd-utca közelében kiadó november 1-ére kétszer 1 szoba konyha, előszoba, élelkantrából és egyebekből álló kertes telek. Cim a Kadima-nyomdában megudható, Ciuj, Str. Baron L. Pop 10.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Straala Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

? Tudja ön mi az OPTIMAX?

(A győgyesítő gyógyszer)

Kapha ó a győgyesítő társaságnál.

Vezérképviselő: „Vária” győgyesítő társaság, vállalata Ciuj, Calea Regale Ferdinand No 79.

Gyümölestát

Ősszel ültessen! Éghajlatunknak megfelelő gyümölcsfa és szőlőültetvény legkiválóbb minőségben vásárolhat TÓTHPALUSI és TSÁI gyümölcsfa iskolájában, Targu-Mures. Árjegyzék ingyen.

borotva
borotvaszappan
borotvaféő szij
borotvaecset
„UNICUM” Kun, Ciuj,

UNICUM

őborotváló készülék
őborotváló pengék
acélárak
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Megjelent a**„HERMES”**

Legújabb kiadásu, téli

Vasuti Menetrend**Könyve**

(Érvényes 1927. október 15-től). A CFR. összes vonatjainak pontos menetrendjén kívül tartalmazza az összes tudnivalókat a CFR. utazási szabályzatából. A személy-, gyors- és expresszvonatok menetjegyeinek árait. A bérletjegyek váltásának szabályait és árait. Személypodgyász szállításának szabályait és árait. Külön fülkékre, betegek szállítására, hálókocsikban való utazásra vonatkozó tudnivalókat. Állami hivatalnokok, nyugdíjasok, hadirokkantak (özvegyek, árvák, vakok), egyetemi hallgatók, tanulók és tanulóányok, bírósági szakértők és tanuk részére nyújtandó menetdíj kedvezményeket, a régi és új állomásnevek betűsoros névjegyzékét és nagy térképet.

A teljes szöveg román és magyar nyelven.

Kapható az összes állomásokon, menetirodáknak, könyvkereskedésekben, újságárusító helyeken és trafikokban. —

A könyv ára csak 50 lej.**Columbia gramofon és lemezek**

Révész Ernő, -- Targu-Mures

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET**A Román Opera műsora**

Szombat október 29-én Troubadur: Carlo Drago vendégjátékával.

Hétfő október 31-én Rigoletto, Carlo Drago vendégjátékával.

Nagy este a Román Operában. A szerdai „Atarcosbál” előadása a Román Operában valóban nagy estély volt. Tele ház elragadtatása üdvözölte a vendéget, Carlo Drago horvát baritonját, akinek ének-kultúrája és biztos muzikalitása a legsúlyosabb feladatok jó megoldására képesítik. Az Opera igazgatója valóban mindent megtett az est fényének emelésére, mert a legjobb erőit sorakoztatta fel. Aca de Barbu, Lia Pop, Draulescu Stingha és Apostolescu, mindannyian egyöntetűen járultak ahhoz, hogy a tegnapi estét felejthetlenné tegyék. Nagy érdeklődéssel várja a közönség a következő szombaton a Troubadur és hétfőn a Rigoletto előadásokat, amelyek bizonyára a tegnapihoz hasonlóan fényesen fognak sikerülni.

MAGYAR SZÍNHÁZ**Heti műsor**

Péntek! Fecskefészek (Napibérlet 13 szám A, Sorozatszám 78)

Szombat d. u. fél 4-kor: A cigány (Harmadik ifjúsági előadás, igen olesó helyárrakkal, Szentgyörgyi István fölépésével, Bevezető előadást tart Rácz József, Sorozat 79)

Szombat este fél 9-kor: Fecskefészek (3-adszor, Napibérlet 13 szám B, Sorozat 80)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Alexandra (Operette-újdonosság 19-edszer, Kolbay Ildikóval, Mende Klárával, László Andorral, Ihász Aladárval, olesó helyárrakkal, Sorozatszám 81)

Vasárnap 6-kor: Uraim csak egymásután! (Francia bohózat, csak felnőttek számára, rendes helyárrakkal, sorozat 82)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Fecskefészek (Bérlet-szünet, Sorozat 83)

Hétfő: Fecskefészek (Napibérlet 13 szám, C, sorozatszám 84)

A színházi iroda közleményei

Vasárnapi előadások. Vasárnap három előadást tart a Színház. Délután félhárom órakor az Alexandra van műsoron Kolbay Ildikóval, László Andorral, Mende Klárával, Ihász Aladárval, Selmeivel, Leóveyvel, hat órakor Uraim csak egymásután kerül színre, este a nagyszerű Fecskefészek operett a premier szereplőivel.

Fecskefészek. Granischtäden új operettjének hatalmas sikere volt a premieren és most már kilátásos, hogy ez a kitűnően felépített gyönyörű muzsikájú operett sokáig fog műsoron maradni. Pénteken, szombaton, vasárnap hétfőn van egyelőre műsorra tűzve.

A Frakkos Hamlet olyan nagy hatást tett a közönségre, hogy az igazgatóság kénytelen műsorra tűzni a jövő hét keddjén is, hogy az érdeklődőket kielégítse. A mai öltözetben játszott Hamlet miként a külföld nagy színpadain, úgy nálunk is óriási sikert aratott így valószínű, hogy az idei évadban többször fog műsorra kerülni. Kedden este is Téray Ferenc, Poór Lili, Petrőczy Alice, Janovics Jenő, Mihályfy, Kemény, Lantos, Hoykó, játszáka a vezetőszerepeket.

Kottát bármilyet óhajta, azonnal megkaphatja
legolcsóbban Király J.
zeneműkereskedésében — Főter 15. szám

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különleges-ségek

